

7 april 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Confederatie van de Vlaamse en
Nederlandse Provincie van Congregatie van de Priesters van het Heilige
Hart van Jezus (hierna: de Congregatie).
juridisch adviseur: mr. R.P. Beatens.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 juli 2013. Op 17 september 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van mr. R.P. Beatens, namens de Provinciale Overste van de Congregatie.

Op 9 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Renken, voornoemd. Namens de Congregatie is [naam], Provinciale Overste van de Congregatie verschenen. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Beatens, voornoemd.

Mr. Renken heeft een brief (met bijlagen) van 5 januari 2014 en een emailbericht (met bijlage) van 6 januari 2014 aan de Klachtencommissie gezonden.

Op 15 januari 2014 is een reactie van mr. Beatens d.d. 10 januari 2014 binnengekomen.

Op 21 maart 2014 is een verklaring van de psychotherapeut [naam] bij de griffie binnengekomen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager woonde met zijn gezin op een boerderij vlakbij het klooster te [plaats] waar de Paters van het Heilige Hart woonden en werkten. Het gezin van klager was gelovig, met name zijn moeder. Er werd binnen het gezin enorm tegen de kerk en alles daaraan gerelateerd

opgekeken en de paters genoten groot aanzien en vertrouwen binnen de gemeenschap. Het contact tussen aangeklaagde en het gezin van klager is waarschijnlijk tot stand gekomen, doordat de vader van klager boer was en stro naar het klooster bracht voor de dieren daar. Eens per maand kwam aangeklaagde, na de kerkdienst, bij het gezin van klager op visite. Er werd dan samen koffie gedronken en er werd samen gegeten. Dit gebeurde sinds klager zich kan herinneren. Aangeklaagde bleef geregeld een, en soms twee, nacht(en) logeren. Als aangeklaagde bleef logeren, dan sliep hij op de kamer van klager, in zijn bed. Wanneer het misbruik precies is begonnen weet klager niet meer, maar het vond in zijn bed plaats. Het gebeurde geleidelijk aan, klager weet niet meer precies wat er gebeurde. De herinneringen gaan in ieder geval terug tot de leeftijd van 6 à 7 jaar.

2.2. Als aangeklaagde bleef logeren, dan sliep hij in het bed van klager. Er was gewoonweg geen logeerkamer en geen bed over. Klager was het een na jongste kind van het gezin. Het jongste kind lijdt aan het syndroom van down en wellicht dat aangeklaagde daarom bij klager moest slapen en niet bij het jongste kind van het gezin.

Klager sliep altijd met ondergoed en/of een pyjama aan. Aangeklaagde hield altijd alleen een onderbroek aan als hij in bed stapte, maar trok die vrijwel direct uit als hij eenmaal in bed lag. Aanvankelijk begon aangeklaagde alleen met het voelen en strelen in de schaamstreek en de geslachtsdelen van klager. Ook wreef aangeklaagde zijn geslachtsdelen tegen klager aan en masturbeerde hij als hij naast/achter klager lag. Klager was toen nog zo jong, dat hij niet begreep wat er gebeurde. Op een dag heeft klager zijn moeder in vertrouwen genomen en heeft hij haar gevraagd wat aangeklaagde deed en waarom. Zijn moeder reageerde boos en vol onbegrip. Ze wilde en kon het niet geloven. Aangeklaagde zou zoiets nooit doen! Sindsdien heeft klager het nimmer ter sprake durven brengen. Aangeklaagde ging ondertussen steeds verder. Klager weet niet meer precies hoe oud hij was, toen hij voor het eerst door aangeklaagde werd verkracht. Aangeklaagde is na die eerste keer nog ontelbare keren met zijn penis het lichaam van klager binnen gedrongen, ook wel eens als klager sliep en soms meerdere keren per nacht. Klager kan zich de pijn, vernedering en het gevoel van onmacht nog goed herinneren en het verdriet waarmee hij keer op keer werd overspoeld.

Het misbruik is gestopt toen klager de lagere school had doorlopen en op zijn 12^e/13^e jaar naar het internaat werd gestuurd. Op haar sterfbed heeft de moeder van klager haar excuses aangeboden voor het feit dat zij klager niet heeft willen geloven en dat zij het toen niet voor klager heeft opgenomen. Ondanks het feit dat er, na die ene keer, nimmer over werd gesproken, is het kennelijk nooit uit de gedachte van de moeder van klager geweest.

2.3. De gevolgen van de gebeurtenissen zijn zeer ingrijpend en bepalend geweest. Klager heeft het gevoel dat men, de Rooms Katholieke Kerk in het algemeen en aangeklaagde in het bijzonder, hem zijn jeugd heeft afgenomen. Klager herinnert zich met name de eenzaamheid, die hij als kind en daarna nog jarenlang als volwassen man heeft gevoeld en ervaren. Op school kon hij zich niet concentreren, waardoor hij zich minder goed heeft kunnen ontwikkelen. Klager verloor voorts zijn vertrouwen in mensen en hij werd angstig. Klager ontwikkelde verder een minderwaardigheidscomplex en voelde dagelijks enorme spanningen in zijn hoofd en lichaam. Klager leerde zich van zijn omgeving af te sluiten, hetgeen zich later in vluchtgedrag uitte.

2.4. De ernst van het misbruik en het feit dat dit jarenlang heeft kunnen doorgaan, hebben ervoor gezorgd dat de ontwikkeling van klager als jonge jongen naar een volwassen man in vele opzichten moeizaam is verlopen. Klager durfde zich nimmer te geven en zich nimmer kwetsbaar op te stellen, waardoor hij de meeste mensen op afstand heeft gehouden, hetgeen zijn gevoel van eenzaamheid versterkte. Het aangaan en onderhouden van contacten en relaties lukte tot ongeveer een jaar of tien geleden bijzonder slecht. Zijn huwelijk met zijn eerste vrouw heeft daardoor nauwelijks kans van slagen gehad. Hij is dan ook in 1994 van

zijn vrouw gescheiden en hij heeft geen contact meer met haar. Klager heeft wel contact met zijn twee kinderen, die binnen dit huwelijk zijn geboren.

Ongeveer tien jaar geleden is klager in therapie gegaan bij een psychiater. Hij lag toen zo met zichzelf overhoop, dat hij het gevoel had iets te moeten ondernemen. Behalve therapieën volgen, is klager ook antwoorden en steun op spiritueel niveau gaan zoeken. Gaandeweg leerde klager over zijn verleden te praten en mensen in vertrouwen te nemen. Sinds een aantal jaren kan klager eindelijk zeggen dat hij zijn verleden achter zich heeft gelaten en dat voelt bevrijdend. Dit gevoel heeft ervoor gezorgd dat hij sinds enige tijd wel een liefdevolle relatie heeft en dat hij in staat is zijn leven werkelijk met een ander te delen. Met zijn huidige vriendin heeft klager opnieuw twee kinderen gekregen. In tegenstelling tot zijn eerste huwelijk, is hij nu in staat zich te binden en een gezinsleven te leiden. Klager is niet langer op de vlucht en sluit zich niet langer af. Ook zakelijk gaat het klager voor de wind. Deze positieve wending in het leven van klager maakt dat er nu ook ruimte bestaat om via deze weg erkenning te vragen voor wat hem is overkomen. Daarmee zou het verleden werkelijk afgesloten kunnen worden.

2.5. Klager zoekt erkenning en wil kenbaar maken wat hem, en velen met hem, is overkomen. Klager wil dat de Rooms Katholieke Kerk verantwoording aflegt, nu aangeklaagde dat zelf niet meer kan. Op de tweede plaats komt een financiële genoegdoening.

3. De reactie

Mr. Beatens heeft, namens de Provinciale Overste van de Congregatie, in zijn reactie gesteld dat aangeklaagde vanaf 1941 tot 1971 verbonden was aan het Groot Seminarie [naam] waar hij de functie vervulde van [functie], ofwel [functie]. Behoudens de klacht van klager is over aangeklaagde bij de Congregatie nimmer enige klacht bekend geworden. Ook heeft er een zeer uitvoerig archiefonderzoek plaatsgevonden naar zelfs de kleinste aanwijzing, die zou kunnen duiden op enigerlei disfunctioneren van aangeklaagde. Hoewel er niets negatiefs uit dit onderzoek naar voren is gekomen, kan de Congregatie vanzelfsprekend nimmer stellig betwisten hetgeen klager naar voren brengt. Echter, bij deze klacht valt op dat er geen enkele andere melding of klacht tegen aangeklaagde is ingediend en derhalve ontbeert elke vorm van algemeen steunbewijs. Bovendien ontbreekt ook elke specifiek steunbewijs, nu klager vooralsnog op geen enkele wijze verifieerbaar maakt, dat hij expliciet over het door hem genoemde seksueel misbruik in het verleden heeft gesproken voordat het onderwerp seksueel misbruik in de Katholieke Kerk uitvoerige media aandacht begon te krijgen. Als aan klager het door hem gestelde is aangedaan, betekent zulks vanzelfsprekend dat hij slachtoffer is geworden van verwerpelijk seksueel misbruik van hem als jong, kwetsbaar kind. En indien voldoende objectief vast te stellen zou zijn, dat de klacht gegrond te achten is, zou thans nog een oprechte erkenning zijdens de Congregatie op zijn plaats zijn. Maar aan deze klacht ontbreekt elke vorm van steunbewijs en in deze vorm zal volgens mr. Beatens de klacht nimmer voor een advies tot gegrondverklaring in aanmerking kunnen komen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde klager gedurende een periode van ongeveer 6 jaar met een frequentie van gemiddeld een keer per maand heeft betast en daarbij met zijn geslachtsdelen tegen klager aan wreef en masturbeerde. Naderhand is aangeklaagde ook overgegaan tot het regelmatig met zijn penis klager anaal penetreren. De Klachtencommissie acht het aannemelijk dat klager weliswaar niet meer weet hoe oud hij was toen dit aanving, maar dat het talloze keren heeft plaatsgevonden gedurende geruime tijd. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de oprechte en zeer gedetailleerde verklaring van klager zowel in het klaagschrift alsook ter zitting. Daarnaast blijkt uit de verklaringen van mevrouw [naam] en de heer [naam] dat klager hen al in 1994/1995 respectievelijk 2003 stukje bij beetje heeft verteld over het seksueel misbruik hetgeen klager is overkomen. Daar komt bij dat psychotherapeut [naam] heeft verklaard dat klager tijdens de therapie over het seksueel misbruik heeft verteld.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was bij aanvang van het misbruik pas 6 à 7 jaar oud. Aangeklaagde was voor klager iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse provincie van Congregatie van de Priesters van het Heilige Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 7 april 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, F.J.M. Walstock en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.